



Šv. Jokūbo keliai į SANTJAGO DE KOMPOSTELĄ: kurį pasirinkti?



KRISTINA STALNIONYTĖ
Autorės nuotraukos

Legenda apie šv. Jokūbą pasakoja, kad apaštalo kūną po mirties mokiniai palaidojo Galisijoje, niekam nežinomoje vietoje. Atsiskyrėlis Pelajus 814 m. išvydo danguje keistas žvaigždes, kurias jį atvedė prie laukuose pamiršto kapo, kur marmuriniame sarkofage ilsėjosi šv. Jokūbo palaikai. Toje vietoje išaugusį miestą žmonės ėmė vadinti Santjagu (liet. – Šv. Jokūbu), prie vardo pridėję ir žodį Kompostela, nes *campo de la estrella* ispanų kalba reiškia „žvaigždžių lauką“. Kita pavadinimo versija tvirtina, kad antroji pavadinimo dalis lotyniškai reiškia kapines (*compost terra*) – vietą, kur ilsėjosi šv. Jokūbo palaikai.



Kiek yra Šv. Jokūbo kelių?

Nuo viduramžių šv. Jokūbo palaikus krikščionys laikė šventais ir iš visos Europos traukdavo į Santjagą de Kompostelą jų pagerbti. Taip per Prancūziją ir Ispaniją jie išmynė daug takų. Šiandien populiariausi ir geriausiai sužymėti yra keturi maršrutai.

Kelias iš Sen Žano (*St. Jean Pied de Port*) į Kompostelą, vadinamas Prancūzų keliu, tęsiasi 775 kilometrus ir laikomas tradiciniu piligrimų maršrutu. Per pastarąjį dešimtmetį piligrimų skaičius jame išaugo dešimt kartų, jis jau primena piligrimų greitkelių... Šiame kelyje sutiksite dešimtis kartų daugiau piligrimų nei visuose kituose keliuose kartu sudėjus. Šiuo maršrutu geriausia eiti rudenį ir pavasarį, kai nekaršta ir mažiau žmonių.

Šiaurinis Šv. Jokūbo kelias driekiasi Kanabrijos jūros pakrante lygiagrečiai su Pran-

cūzų keliu. Jis vingiuoja paplūdimiais iš Irūno (*Irún*) miesto į vakarus 850 kilometrų, sujungdamas daug kurortinių miestelių. Juo galima keliauti iki Ribadeo ir iš čia sukti į Santjagą de Kompostelą, arba pasukti į žemyną anksčiau, iš Oviedo miesto. Kelias iš Oviedo per kalnus vadinamas Primityviuoju, šią 265 km atkarpą viduramžiais pasirinkdavo daugiausiai piligrimų. Dabar Primityviajame kelyje piligrimų nedaug. Šiauriniu ir Primityviuoju keliu geriausia eiti nuo balandžio pradžios iki rugsėjo pabaigos, nes sezonui pasibaigus prasideda lietūs, daugelis piligrimų namų uždaromi ir nakvoti tenka viešbutėliuose bei pensionuose, todėl labai padidėja kelionės išlaidos.

Kitas kelias į Santjagą veda iš Andalūzijoje esančio Sevilijos miesto. Jis vadinamas Sidab-



riniu ir tęsiasi 800 km per saulės kepinamus tolius, be medelio, be krūmokšnio, be šešėlio pasislėpti. Lietus čia retai nukrapnoja. Kaimelių ir miestelių pakeliui nedaug, todėl reikia nešti maisto ir vandens atsargų mažiausiai vienai dienai į priekį. Šiuo keliu geriausia eiti ankstyvą pavasarį – tuomet Andalūzijoje dar nekaršta, o kol keliausite į Santjagą, oras šiauriniuose regionuose pakankamai sušils. Vasaros sezonu pietų Ispanijoje nepakeliamai karšta, todėl nuo birželio iki rugsėjo piligrimų namai uždaromi.

Dar vienas Šv. Jokūbo kelias veda į Santjagą iš Lisabonos per Portugaliją ir Ispaniją. Šiuo 590 km besitęsiančiu maršrutu galima keliauti visus metus – čia nėra taip karšta kaip Andalūzijoje, o dauguma piligrimų namų atidaryti visus metus.

Anksčiau piligrimai įveikdavo ne tik šiuos susiformavusius Šv. Jokūbo kelius, bet iš namų iki jų atkeldavo dar šimtus ir tūkstančius kilometrų. Dabar piligrimai į Santjagą eina pėsčiomis, važiuoja dviračiais ar vienaračiais, joja arkliais, asilais, atrieda automobiliais.





Kodėl verta pasivaikščioti Šv. Jokūbo keliais?

Ankstyvieji piligrimai tikėjo, kad iškentėję kelio vargus ir pasiekę Šv. Jokūbo katedrą bei prisilietę prie joje saugomų apaštalo palaikų, išpirks nuodėmes, išgis nuo ligų ir įgyvendins svajones, ypač atlikę išpažintį katedroje Šventaisiais Jokūbo metais (kai liepos 25 diena sutapdavo su sekmadieniu). Dabar su šiuo tikslu keliauja tik nedidelė dalis žmonių. Šv. Jokūbo keliuose kasmet vis daugiau turistų, savo jėgas mėginančių įrodyti sveikuolių, nuo ruti-

nos pavargusių žmonių, ieškančių įkvėpimo ir naujų jėgų.

Visi Šv. Jokūbo keliai sužavės pasakiškais vaizdais ir padovanos naujų potyrių, juose susipažinsite su dešimt ir daugiau amžių siekiančia Ispanijos istorija, su kelio simboliais, legendomis,





skirtingų Ispanijos regionų kultūra, papročiais, vietiniais žmonėmis ir piligrimais iš viso pasaulio. O jau kulinarinis paveldas! Pakelės restoranėliuose galima paskanauti įvairiausių tapų, populiariausių vietos patiekalų ir vyno, kuris Ispanijoje tikra to žodžio prasme liejasi upeliais.

Keliavimas pėsčiomis ilgą laiką yra geras būdas atsijungti nuo kasdienybės, leisti protui pailsėti, pažvelgti į savo gyvenimą tarsi iš šalies ir pervertinti daugelį dalykų. Pamatai, kad tai, kas buvo labai svarbu ir sureikšmintą, iš tikrųjų nėra nei taip svarbu, nei reikšminga. Leidęs protui pailsėti nuo rutinos ir prievolių suvoki daug naujų prasmų ir pamatai pasaulį bei savo gyvenimą visiškai kitu kampu nei matei anksčiau.



Kelias užbūrė

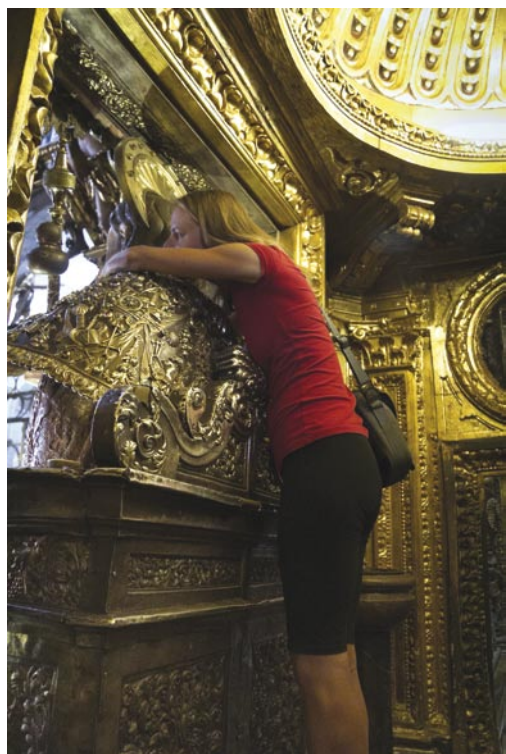
Prieš septynerius metus nukeliavau į Sant-jagą Prancūzų keliu pirmą kartą. Tada sužinojau apie Šiaurinį kelią ir grįžau su mintimi netrukus vėl leistis į kelionę. Po trejų metų pagaliau išsiruošiau. Išpėdinau iš Irūno miesto rugsėjo pabaigoje, tačiau ruduo – netinkamas metas keliauti šiaurine pakrante: užklupo liūtytis, ištveno upeliai, kelią pastojų purvo nuošliaužos, bridau per balas, o piligrimų namai buvo uždaryti. Ištveriau tik savaitę ir iš Bilbao pasukau atgalios.

Į Šiaurės kelią vėl grįžau 2013-aisiais. Šįkart pradėjau ten, kur prieš ketverius metus baigiau



– iš Bilbao – su tikslu nueiti iki galo arba dar toliau, į Finisterą. Įdomus sutapimas – kelionė Šiaurės keliu, kaip ir Prancūziškuoju, užtruko 43 dienas (tik su trejų metų pertrauka).

Prancūziškajame kelyje labiausiai sužavėjo architektūra ir istorija, nes jame dar gali „užuosti“ senovę, pajusti viduramžišką dvasią. Pilytis, vienuolynai, bažnyčios, akmeninės namų sienos, atrodo, nebyliai pasakoja savo vargus, ilgesingai rymo pakrypę, dūsauja su vėju... Šiaurinio kelio miesteliai ir peizažai visai kitokie – beveik kasdien žingsniavau pakrante, nuo saulėtekio iki saulėlydžio dešinėje pusėje mačiau jūrą, uolėtus krantus, iš vandens kyšančius akmenis, bangų plakamus plačius smėlėtus paplūdimius. Keliavau iš paplūdimio į paplūdimį: už miestelių – laukiniais ir tuščiais, prie kurortų – pilnais poilsiautojų, banglentininkų, buriuotojų. Atsisukusi žiūrėdavau į savo pėdas



smėlyje ir mėgindavau įsivaizduoti, kiek žingsnių nukeliavau Ispanijos pakraščiu. O mano pėdos jau seniai buvo nuplautos bangų.

Kantabrijos jūros pokštai

Kantabrijos jūra šalta, bangos aukštos ir galingos, čia dideli potvyniai ir atoslūgiai. Paplūdimiai kuo puikiausi – smėlėti, platūs, lygūs, švelnūs, atabradas ilgiausias, galima

įbristi toli, toli... Šiomet prie Bilbao Kantabrijos jūra mane „pakrikštijo“ – vos įbridau, didžiulė banga taip tvojo į šoną, kad sumaišė su smėliu ir išrideno į krantą. Galva atsitrenkusi į smėlį po vandeniu išgirdau, kaip nuo smūgio sutraškėjo stuburo slanksteliai. Visa laimė, kad smėlis švelnutis, minkštas... Gelbėtojas tuoj atlėkė švilpdamas, rankomis mojuodamas kuo greičiau lipti iš vandens, bet aš ir taip jau buvau išridenta į krantą. Apsidairiusi išvydau išsigandusias aplinkinių akis. Viskas baigėsi sėkmingai, tik teko iš suveltų plaukų išsiškuoti puskilogramį smėlio ir dieną pašlukuoti. Daugiau į Kantabrijos jūrą nebelindau.

Kiek daiktų neštis?

Piligrimo kuprinė turi būti jo kompanionė, o ne kliūtis ar trukdis kelyje. Geriausia, jei ji neviršija dešimties kilogramų, kad galima būtų laisvai judėti ir išsukti iš kelio negalvojant, kad reikia ant kupros savo mantą tampyti. Nors iš tiesų kuprinė slegia pečius tik pirmosiomis kelionės dienomis. Po savaitės kitos kūnas pripranta prie papildomo svorio, nugaros raumenys sustiprėja ir kuprinė tampa tarsi kūno dalimi, papildomas svoris nebetrūkdo.

Pakelės miesteliuose galima visko nusi-pirkti, todėl geriau nepersistengti kraunantis daiktus. Pakanka poros marškinėlių ilgom ir trumpom rankovėm, šilto megztinio, striukės nuo lietaus, lietaus skraistės, dviejų lengvų kelnų, šortų, dviejų porų kojinių ir apatinių. Atėjus į piligrimų namus drabužius galima kasdien išsiskalbti. Dar reikėtų turėti šlepetes arba basutes nueiti į dušą bei pasivaikščioti po miestelį atėjus į vietą, kad kojos pailsėtų. Taip pat reikia įsidėti miegmaišį, žibintuvėlį, pleistro, siūlo ir šampūno bei muilo.

Piligrimo batai ir pirmieji žingsniai

Kadangi piligrimui visą mėnesį, o gal ir ilgiau, kasdien tenka nukulniuoti apytiksliai po dvidešimt kilometrų, batai turi būti labai patogūs, vienu ar dviem numeriais didesni ir lanksčiu padu. Kalnų batai kietu padu čia netinka, jei nenorite patirti traumų ar prisitrinti pūslių. Padas turi būti su geru protektoriumi, nes reljefas nelygus, kelio danga skirtinga, daugelyje vietų galima paslysti, ypač lyjant.

Pirmomis kelionės dienomis geriau nesku-bėti, pakanka nueiti po 15 km per dieną, kad kūnas priprastų prie krūvio. Piligrimai dažnai patiria traumų dėl skubėjimo – tenka lankytis pas gydytojus dėl patemptų ar nutrauktų raiščių, sąnarių problemų, uždegimų, pūliuojančių nutrintų pėdų. Tada telieka nutraukus kelionę grįžti namo, pagulėti ligoninėje arba tūnoti savaitėlę piligrimų namuose neįstengiant pajudėti iš vietos.

Kokio biudžeto reikia piligrimui?

Atmetus lėktuvo bilietus, dienai reikėtų skaičiuoti apytiksliai 20 eurų. Padauginę šią sumą iš planuojamų praleisti kelyje dienų skaičiaus, įsivaizduosite, kiek pinigų prireiks. Nakvynė piligrimų namuose kainuoja 5–15 eurų, priklausomai nuo vietos ir šeimnininko. Valstybės išlaikomuose piligrimų namuose už nakvynę dažniausiai prašoma palikti tiek, kiek negaila, bet tikimasi bent 3 eurų. Dienai pakanka už 10 eurų parduotuvėse pirko maisto.

Kaip kelyje nepasiklysti?

Visus piligrimų kelius žymi ženklai – gel-tonos rodyklės, mėlyni skydeliai su nupieštu piligrimo siluetu, stulpeliai su iškaltomis šukutės kriauklėmis. Jei nėra rodyklės, kriauklės padėtis rodo kryptį į Santjagą. Ten, kur kelias gerai sužymėtas, stovint prie vienos rodyklės apsidairius matyti kita. Kai kur tenka rodyklių paieškoti arba kelio paklausti žmonių. Rodyklių ieškojimas panašus į žaidimą.

